

Ruimte

Het begrip ruimte is natuurlijk nauw verwant aan vrijheid, maar het is meer dan alleen maar bewegingsvrijheid of vrijheid van artistieke uiting. Ruimte zit als het goed is in de kunst zelf. Een tweedimensionaal werk kan al heel ruimtelijk zijn - Desiré bewijst dat in haar grafiek keer op keer - maar het gaat ook om de ruimte om het object heen. De ruimte die nodig is om het object tot zijn recht, om niet te zeggen tot leven te laten komen. De plaats waar iets staat, of ontstaat, speelt een allesbepalende rol - als tentoonstellingsmaker kan ik daarover meepraten. Het bijzondere van het werk van Desiré is, dat het altijd een spontane dialoog met de ruimte aangaat, of die nu groot of klein is, en in vrijwel alle gevallen wint het werk. De ruimte van deze expositie lijkt met twee gemetselde kelders beperkt, maar wie Desiré ooit in de werfkelders van Van der Kuip aan de Oudegracht in Utrecht bezig heeft gezien, weet dat ze juist op zo'n plek een wereld zonder grenzen weet te bouwen, een eigen steeds weer uitdijend heelal.

Licht

Zonder licht kunnen we niets waarnemen, maar waar voor gewone beschouwers het licht een hulpmiddel is, maken kunstenaars het tot een onderdeel van hun werk. Ze vangen het in een glinstering op het doek en dat doen ze zo geraffineerd, dat het lijkt alsof het doek de lichtbron is. Desiré's werk zit vol verrassende lichteffecten, ze werkt met glas, zilverpapier, witte pijpjarde, glazuur, veren. Die verenobjecten ontlenen er zelfs een dubbele lichtheid aan. Ooit heb ik tijdens een opening de man-met-de-hapjes een buiteling zien maken over een met zwaneveren bezaaide bedspiraal, die door hem kennelijk voor een soort donzen wolk werd aangezien. Zo'n werk is door de subtiele humor van de maakster ook nog in overdrachtelijke zin licht. In deze expositie is haar schaduwlamp te zien, waarvan alleen al de titel een geniale vondst is.

Beweging

Het grootste raadsel in de beeldende kunst is misschien wel het vangen van de beweging in een stilstaande vorm. Hoe dat gebeurt, is het geheim van de kunstenaar, en meestal heeft hij daarvan zelf niet eens de sleutel. Desiré's locomotiefjes, zwanewagens en keramiekvervoerders staan stil, maar als we er door onze oogharen naar kijken zien we ze in beweging komen en rijden zij door het landschap van een ongebreidelde fantasie. Haar vissen zwemmen flitsend heen en weer, en doen dat zo snel, dat we niet doorhebben dat de bovenste en de onderste vis van plaats hebben gewisseld. Die beweging heeft zij ook vastgelegd in haar grafiek, of dat nu haar collages zijn met Van der Kuip-materiaal, rietkragen in de Weerribben of die mij na een kwarteeuw nog altijd intrigerende 'derde zuil'.

Er zijn anderen, die dat gevoel van fascinatie voor het 'eppur si muove' in de kunst veel beter onder woorden hebben gebracht dan ik kan doen. Eén daarvan is mijn 90-jarige oom, die voor niets anders deugde dan kunstschilder en die zijn verbazing over de paradox tussen beweging en stilstand subliem